

Hest som
næring

Sluttrappport delprosjekt 4
Kulturlandskap

Gry Løberg

Det ser ut til at hester oftere og oftere holdes i paddocker fremfor å være på beite. Tidligere var det en tradisjon at hester hadde sommerferie og var på sommerbeite. Men for hester som brukes aktivt innen sport er nettopp sommerhalvåret spekket med konkurranser, og det sies også at beting ikke er bra for hesten om den skal være i konkurranseform.

Det er også nevnt at eiere av verdifulle konkurransehester er redd for at hesten skal skades på beite, og enkelte har hesten sjeldent i paddock av samme årsak. Alternativet for disse blir ofte skrittemaskin.

For den jevne turhest eller for eiere av hester som ikke har konkurranse som det viktigste, er det en gyllen mulighet til å bidra med pleie av kulturlandskapet i form av beiting.

Det ser også ut til at en rekke hesteeiere er redd for å ha hesten sin i gruppe med andre hester. Av den grunn ble det i 2006 satt i gang et felles Nordisk prosjekt som skal se på gruppehold av hest og ta for seg mytene omkring det som er i veien for å ha hester ute sammen. Mytene ble avlivd, nå gjenstår det å formidle denne kunnskapen ut til hesteeierne og å endre deres holdninger. <http://www.group-housing-horses.net>

Kulturlandskapet handler også om å ivareta bygningsmassen vi har i landbruket. Ettersom det er færre og færre som driver med husdyrhold står mange driftsbygninger tomme. Det er et stort ønske om å bruke disse for å bevare de. Dessverre er mange av driftsbygningene tilpasset storfe, sau eller gris og har ikke den takhøyden som kreves i forskrift om velferd for hest. Kravet er at takhøyden skal være 2,5-3 meter. Heving av en betonghimling og etablering av et nytt bjelkelag høyere oppe kan bli dyrt. Men det kan finnes gode muligheter i låvedelen av driftsbygningen eller i de fjøsene som ikke har støpt tak.

Kulturlandskap omhandler temaer som beiting og bruk av eksisterende driftsbygninger. Emner som er aktuelle rundt dette tema er oppstalling av hest og regelverk, gruppehold av hest og beiteatferd.

Oppstalling av hest i gamle fjøs

Retningslinjene til forskrift om velferd for hest oppgir krav til rom og bygningen hesten skal stalles opp i.

Kravene er i grove trekk som følger:

- Døråpninger skal være minst 1,20 meter brede og 2,20 meter høye
- Døråpninger i løsdriftsystemer må være minst 2,20 meter brede
- Stallgangen skal være minst 2,5 meter bred (for ponnier 2 meter)
- Takhøyden skal være minst 2,5 meter (2,2 meter for ponnier), men helst 3 meter eller mer.

Da de fleste husdyrrom i tradisjonelle driftsbygninger har lav takhøyde og har smale dører, vil disse i beste fall kun passe til ponnier. Ombygging for å passe til hest, vil føre med seg store kostnader og de fleste er heller interessert i å bygge nytt enn å bygge om gamle fjøs. Men i fjøs hvor det er relativt god takhøyde er det selvfølgelig en fin løsning.

Det finnes eksempler på hvor ponnier fint kan bruke etefrontene tilpasset storfe. På spaltegulv er det lagt inn gummimatter, og det er laget gjødselluker i gulvet slik at man slipper hestemøkkken ned i gjødselkjelleren under stallen.

I Drammensregionen er det et stort ryttersport og travhest miljø. Det er relativt få ponnier og dermed vil satsing på å bruke gamle fjøs til stall passe for et lite fåtall, om noen.

Beiting

I Drammensregionen er det et stort hestesportsmiljø innen transport og ryttersport, men det er også flere staller som driver aktivt med galopphester. For disse hestene er sommerhalvåret høysesong for konkurranser og hestene er mye på farta eller trenes aktivt.

Det er også flere hesteeiere som forteller at en hest som går på beite ikke kan klare å holde seg i toppform.

Men det finnes også en rekke hobbyhester som ikke har samme høysesongen om sommeren som mange andre. Denne gruppen har ofte hestene sine på beite. Det ser ut til at det er nok av beiter å ta av og prosjektleder har i prosjektperioden oppdaget kun en som aktivt tilbyr beite til hest.

En rekke hesteeiere har også kostbare hester og er redd for at hesten skal bli skadet om den er sammen med andre hester og på beite.

Et nordisk forskningsprosjekt *GROUP HOUSING HORSES UNDER NORDIC CONDITIONS: STRATEGIES TO IMPROVE HORSE WELFARE AND HUMAN SAFETY*¹ så at det var større fordeler og færre ulemper med beiting og gruppehold av hest enn mange hesteeiere har trodd.

Hesten betar gresset langt ned og gnager også bark av trær. Sau beiter noen av de plantene hesten setter igjen, og sammen vil de klare å holde mye av vegetasjonen nede. Hester er også effektive for å beite ned sølvbunke.

1.1 Foreslåtte tiltak

Formidling av kunnskap om gruppehold av hest for å avlive myter og endre holdninger.

Formidle ledige beiter til hesteeiere som ønsker beite.

Lage en samling løsningsforslag ved ombygging av fjøs til stall, og formidle dette til hesteeiere.

¹ <http://group-housing-horses.net>